

Még egyszer – utoljára a 2008. november 18-i
„ALTÁJI ŐSZ” C. kiállításához és élménybeszámolóhoz –
az új programok apropóján

Vélhetően lecsengtek a parttalanná váló hozzászólások a fenti eseménnyel kapcsolatban és bár nem volt szándékomban, de mint akit személyesen szólított meg a „kedves” és igen sokoldalú ismeretekkel bíró kritikusunk, kinek véleménye kisebb vitát kavart – bár elsősorban a névtelenséggel kapcsolatban - végül mégiscsak reagálok a névtelen jóakarónak.

Annak ellenére, hogy az ilyen levelek írói az én olvasatomban is „névtelen senkik” – a „senkin” a hangsúly.

Nem a kiállításról, az előadásomról alkotott véleménye sért, hiszen nem mindenkinek egyformán tetszhet egy-egy produktum.

Az építő kritikákat elfogadom és máris őszintén elnézését kérem az akkori hallgatóságomnak, mert a mondandóban valóban arányaiban tényleg túlsúlyt kapott a zoológiai ismertető. Nem néztem az órára – elnézést.

De menjünk sorban az „értékes, hozzáértő és építő”, nem beszélve „őszinte” véleményalkotáson:

- Ismétlem a fotók tetszhetnek, vagy nem, érdekes módon azóta több jeles magazin kérte és közölte le anyagunkat, a filmfelvételeink pedig jó úton haladnak, hogy a magyar TV-ben is bemutatásra kerülő kisdokumentumfilmek szülessenek belőlük.
- A jó tanácsot azért megfogadjuk, ebben az évben terveink szerint profi operatőröket is viszünk magunkkal – oly sikere van anyagunknak, bár az elmúlt évben a célunk csupán egy referencia anyag készítése volt. Sikerült – ennyit munkánk minőségéről.
- Jön egy kedves része a kritikának, amikor nyíltan megvádol a kedves bírálónk bennünket sok millió forint „lenyúlásával”, miszerint a „felfedezők”, a „hősök” – hivatkozva az expedíció hivatalos anyagára – milliókat tettek zsebre, minden produktum nélkül. Nos itt indul a mocskos, a másikat befeketítő része az irománynak. Lehetősége lett volna a tájékoztató után, vagy közben kérdéseket feltenni - mint ahogy fel is kértem a jelenlevőket erre – de egyszerűbb az olvasók fülébe bogarat tenni, besározni a másikat. Érzésem szerint igen nagy gyakorlata, elévülhetetlen múltja lehet ebben a sorok írójának, sokak életét keseríthette már meg. Nos, valóban minden út előtt készül egy promóciós anyag, egy terv, mely valóban az idézett számokat tartalmazta, de tervszámokat! Ehhez képest a valóság az volt, hogy mindketten nagyrészt saját erőforrásainkból fedeztük kiadásainkat, a pénzbeli támogatás

összege a költségvetésünk 10 %-át sem érte el. A támogatás kamera, fotó apparát kölcsönzésében, illetve főleg további természetbeni támogatásban merült ki. No és kedves uram, nem gondolja, hogy ilyen rágalmazásnál a támogatót is „hütlennel” vádolja! Hozzáteszem, hogy pár tízezer forintos támogatásnak is komoly írásos megállapodás és elszámoltatás a háttere. Ennyit a milliókról.

- A társam nem panaszkodott a sátorban alvásra, csupán a számára új élményt jelentő helyzetet konstataálta. Ha már itt tartunk, az éjszakai pihenésünk egyébként a sátor mellett főleg a fa priccsen, a jurta földjén, keserves vaságyon való alvásból, szabadég alatti bivakolásból állt és elnézést, hogy néha tisztálkodási lehetőséget biztosító olcsó szállodára is telt.
- Ugyancsak sűrű elnézését kérem a hozzászólónak, hogy az aktív természetvédelmi munkával eltöltött évtizedek alatt olyan ismeretségem, baráti kapcsolatrendszerem alakult ki - ami valószínű önnek soha nem fog, de úgy gondolom, egy prominens személy megnyitója Rétság rendezvényének színvonalát emeli elsősorban és nem a taktika hozatta velem ide a szakállamtitkár urat a rendezvény megnyitására.
- De jöjjön egy kis bújtatott „kommunistázás” is, mert mi, ha nem az, amikor a „jófajta vízum” megszerzésének körülményére utal az úr (szándékosan írom kis betűvel). Ehhez annyit, hogy az első út megszervezése egy évet(!) vett igénybe, igaz mára valóban tudom, hova forduljak, hogy ne kelljen felesleges köröket futni és heteket várni, de ez csupán expedíciós tapasztalat (nem a soha nem létezett vörös tagkönyv függvénye). Viszont ön megint csak zseniálisan igyekezett manipulálni az olvasót, hiába a gyakorlat, az gyakorlat. Már vártam a hasonló első megnyilatkozást, régen felkészítettek rá.
- Aztán jött egy kis – pontosabban nagy vadászatokkal való rágalmazás – nos egy percet sem fordítottunk rá, viszont valóban foglalkoztunk terveinknek megfelelően a vadászat jelenlegi helyzetének álló és mozgóképi megörökítésével. Majd kiderült írónkról, hogy egy polihisztor, a vadgazdálkodáshoz is ért, hiszen véleményt alkotott, hogy a barátaink jó pénzért bármilyen állatot a puskacső elé tesznek. Erről annyit, hogy a vadgazdálkodás, melynek része a vadászat egy tervezett és valóban bevételt hozó ágazat, de ezek a bevételek sok esetben éppen a természetvédelmet szolgálják. Másik: próbálja ki éppen az Altájban való vadászatot, minden nehézségével, a hegyekben, bérceken, mínusz fokokban, lóháton, a legprimitívebb körülmények között! (Bár butaságot beszélek ajánlatommal, hiszen ez egy férfias megpróbáltatás – ön pedig?)

- Ismét egy „hozzaértő” vélemény, amikor a megtett kilométereink kerülnek terítékre. Magam kicsit restelkedtem is, amikor felfele kerekítettem és kimondtam az ötezer km-t, ön szerint ez szánalmasan kevés. Hozzáteszem ebben még ráadásul benne van a Barnauli repülőtérrel való lejutásunk a területre és vissza utunk is – összesen cca. 700 km. Most aztán végképp szánalmasak vagyunk – nemde? Számoljunk: az út össz időtartama 24 nap volt, ebből 2-2 nap az oda és hazajutás, a repülőút és az azzal kapcsolatos transzfer, várakozás. Marad 20 nap, no ha már csupán visszaosztjuk a megmaradt 4.300 km-t, az így egy napra eső átlag távolság 215 km, ismétlem minden napra! Viszont ez nem a *Dakar* és nem a *Camel Trophy* volt. A céltérségeinket bizony többször sok száz km-es utazással, jórészt közúton elértük, de néhol ezek minősége sem engedte a száguldozást és azután következtek a hegyi szurdokokban, ösvényeken történő zötykölődések, autótolás, kiszállás, vagy éppen lovaglással való területjárás, no és a gyalogos túrák, települések bejárása, hegymászások, riportok egy-egy érdekes-érdemes emberrel, múzeumok látogatása, ott kutakodás-megörökítés, kazak családok között való tartózkodás, stb. No ilyenkor nem pörög a km. óra számlálója. – ugye? A szűkre szabott időnket maximálisan kihasználva hatalmas távolságokat utaztunk be, a terveknek megfelelően és hatalmas fizikai megterhelést is vállaltunk. Hoppá! Erre mondják: „*Ha nem szólt volna talán még bölcs is maradhatott volna*” – bár kétlem.
- Nem kívánok mindenre reagálni – nem érdemli, de ez még aranyos, még alkoholisták is vagyunk, hiszen megvan a magyarázat, miért nem teljesítettünk, napi fél liter vodka után nehéz is, meg a nagy zabálások után. Nos valóban előfordult, hogy lecsúszott egy nap alatt az említett mennyiség, de egyrészt ez nem volt rendszer, másrészt engedtessek meg, egy felnőtt embernek a napi háromszori étkezés alkalmával és az esti baráti beszélgetéseket is számba véve ez egyáltalán nem mennyiség - vodkából. Hadd jegyezzem meg, hogy életemben nem voltam részeg és nem azért, mert hú de mennyire bírom az italt, csupán van önkontrollom.
- Újabb elnézését kérem, hogy nem tankoltuk tele hátizsákjainkat és nem hazai kenőmájast, kelkáposzta konzervet, és nagymama lekvárját ettünk kint, hanem nem csupán megkóstoltuk a helyi étkeket, de mi is azon éltünk – erről is szól egy ilyen út. De mélyen elgondolkodtatott, hogy felkérem a következő utak gasztronómiai tanácsadójának. Persze ahhoz a szemembe kellene néznie, felvállalva önmagát. Mondom ezt azért, mert nem kizárt, hogy néztünk mi már egymás szemébe, talán éppen e

rendezvény után, amikor melegen gratulált ahhoz! Még egy gondolat: a borscsban megfelelő volt a savanyú káposzta és a cékla aránya, egy kis só nem hiányzott volna belőle?

- Egyébként a programon valóban lett volna alkalom kérdezni, ha visszaemlékszünk, én pedig valóban kifutottam időből az érdeklődő arcok elragadtattak, a térkép is betekintést engedett hozzáférhetően - hol, merre jártunk. Az expedíció teljesítette tervezett vállalásait, mely munkát ugyancsak érintettem előadásomban.

Nos ön uram az irománya végén elnézést kér, hogy „kemény volt, de őszinte”. Egyik sem volt, én egészen más jelzőket raknék önre és merőben más tulajdonságokkal tudom ezek után felruházni, melyek nem éppen hízelgők.

Nem kívánok újabb „névtelenségi” vitát elindítani, tegyék meg így észrevételeiket, ha csupán valóban őszinte véleményalkotásról van szó, de ennek az irománynak nagy része direkt, vagy bűjtatott, tömény rosszindulat által inspirált sárdobáló, a másikat befeketíteni igyekvő, minden szakmai hozzáértést mellőző valami (hadd ne nevezzem néven), „őszinteség” címszó alatt.

Egy bölcsélet azt tartja: ***„Bocsáss meg azoknak, akik övön alul ütnek, hiszen nem érnek magasabbra.”***

Uram – Megbocsájtok és készséggel állok akár egy személyes találkozás elé is, valamint invitálom a következő programjaimra, pl. a Föld Napján – április 22-én rendezendő vitafórumra a vadászatról, ahol akár mód lesz ütköztetni véleményeinket is a témáról. A fórum a korábbi helyszínen lesz, Rétságon a Művelődési Házban.

Vitazárónak, nem újabb vitaindítónak szántam soraimat, és csupán azért reagáltam végül, ha valakiben mégis nyomot hagyott volna a ránk rakott mocsok, hát olvassák a valóban igazat és őszintét is.

Balog István expedíciószervező